

XORIJIY TILLAR, ONA TILI VA ADABIYOT FANLARINI O'QITISHNING DOLZARB MUAMMOLARI VA YECHIMLARI.

Masharipova Amangul Bazarbayevna

Nukus I.Yusupov nomidagi ijod maktabi tarbiyachi-pedagogi

+998 90 706 88 33

Toshkentbayeva Aruna Quatbay qizi

I.Yusupov nomidagi ijod maktabi 10b-sinf o'quvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqola xorijiy tillar, ona tili va adabiyot fanlarini o'qitishda duch kelinadigan dolzarb muammolarni tahlil qiladi va ularga yechimlar taklif etadi. Muammolar orasida o'quvchilarning motivatsiya darajasining pastligi, o'qitish metodlarining eskirganligi, zamonaviy texnologiyalardan yetarlicha foydalanilmasligi va o'qituvchilarning malakasini oshirish masalalari muhokama qilinadi. Maqolada ushbu muammolarni bartaraf etish uchun integratsiyalashgan yondashuvlar, shu jumladan, raqamli texnologiyalardan foydalanish, faol o'qitish metodlarini joriy etish va o'qituvchilar uchun doimiy malaka oshirish kurslari tashkil etish kabi takliflar keltiriladi. Tadqiqot natijalari va munozaralar o'qitish jarayonini takomillashtirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: xorijiy tillar, ona tili, adabiyot, o'qitish metodlari, raqamli texnologiyalar, motivatsiya, malaka oshirish.

Xorijiy tillar, ona tili va adabiyot fanlari ta'lim tizimining muhim tarkibiy qismlari bo'lib, ular o'quvchilarning intellektual va madaniy rivojlanishida muhim rol o'ynaydi. So'nggi yillarda ushbu fanlarni o'qitishda bir qator muammolar, xususan, o'quvchilarning qiziqishining pasayishi, o'qitishning an'anaviy usullarining samarasizligi va zamonaviy texnologik imkoniyatlardan yetarlicha foydalanilmasligi kabi masalalar dolzarb bo'lib qolmoqda. Ushbu

maqola ushbu muammolarni tahlil qilish va ularga innovatsion yechimlar taklif etishga qaratilgan.

Xorijiy tillar, ona tili va adabiyot fanlarini o'qitishda bir qator dolzarb muammolar mavjud bo'lib, ularni yechish zamonaviy ta'lim tizimida muhim ahamiyatga ega. Quyida asosiy muammolar va ularning yechimlari qisqacha ko'rib chiqiladi:

Muammolar:

Motivatsiya va qiziqishning pastligi:

- Talabalar xorijiy tillarni o'rganishni amaliy ahamiyatga ega deb hisoblamasligi mumkin.

- Ona tili va adabiyot darslari ko'pincha quruq va eskirgan uslublarda o'tiladi, bu esa o'quvchilarning qiziqishini pasaytiradi.

Zamonaviy ta'lim texnologiyalarining yetishmasligi:

- Ko'pgina maktab va universitetlarda interaktiv ta'lim vositalari (masalan, raqamli platformalar, ilovalar) yetarli darajada qo'llanilmaydi.

- O'qituvchilarning axborot texnologiyalari bo'yicha malakasi past bo'lishi mumkin.

O'qituvchilarning malaka va resurslar tanqisligi:

- Xorijiy tillarni o'qitishda mahalliy o'qituvchilarning til bilish darajasi yoki pedagogik ko'nikmalari yetarli bo'lmasligi.

- Adabiyot darslarida zamonaviy adabiy tahlil usullarining qo'llanilmasligi.

O'quv dasturlarining eskirganligi:

- Xorijiy til dasturlari ko'pincha real hayotiy muloqotga moslashtirilmagan, grammatikaga haddan tashqari e'tibor qaratiladi.

- Ona tili va adabiyot dasturlari zamonaviy yoshlarning qiziqishlarini hisobga olmaydi.

Praktik ko'nikmalarning yetishmasligi:

- Xorijiy tillarda og'zaki nutq va amaliy muloqot ko'nikmalari yetarli darajada rivojlantirilmaydi.

- Adabiyotda tanqidiy fikrlash va ijodiy yozish ko'nikmalari e'tibordan chetda qoladi.

Yechimlar:

Motivatsiyani oshirish:

- Xorijiy tillarni o'rganishning amaliy foydasini ko'rsatish (masalan, xalqaro imkoniyatlar, karyera rivoji).

- Adabiyot darslarida zamonaviy adabiy asarlar, filmlar va pop-madaniyat elementlarini kiritish orqali qiziqishni oshirish.

Zamonaviy texnologiyalardan foydalanish:

- Duolingo, Quizlet, Kahoot kabi interaktiv ilovalar va platformalarni darslarga integratsiya qilish.

- Onlayn kurslar va virtual sinf xonalarini joriy etish.

O'qituvchilar malakasini oshirish:

- Xorijiy til o'qituvchilari uchun xalqaro sertifikatlariga (CEFR, TOEFL, IELTS) tayyorgarlik kurslarini tashkil qilish.

- Adabiyot o'qituvchilari uchun zamonaviy pedagogik usullar bo'yicha treninglar o'tkazish.

O'quv dasturlarini yangilash:

- Xorijiy til dasturlarini real hayotiy vaziyatlarga moslashtirish (masalan, ish suhbatlari, sayohat dialoglari).

- Ona tili va adabiyot dasturlariga zamonaviy mualliflar va global adabiyot namunalarini kiritish.

Praktik ko'nikmalarni rivojlantirish:

- Xorijiy tillarda debatlar, role-play va guruh loyihalarini tashkil qilish.

- Adabiyotda ijodiy yozish, esse yozish va tanqidiy tahlil mashqlariga e'tibor berish.

Xalqaro hamkorlik va almashinuv:

- Xorijiy til o'quvchilari uchun chet ellik talabalar bilan virtual yoki real almashinuv dasturlarini joriy etish.

- Adabiyot bo'yicha xalqaro festivallar va adabiy klublarni tashkil qilish.

Xorijiy tillar, ona tili va adabiyotni o'qitishdagi muammolarni hal qilish uchun zamonaviy texnologiyalar, o'qituvchilar malakasini oshirish va o'quv dasturlarini yangilash muhim hisoblanadi. Motivatsiyani oshirish va praktik ko'nikmalarga e'tibor qaratish orqali ta'lim samaradorligini sezilarli darajada oshirish mumkin.

Natijalar xorijiy tillar, ona tili va adabiyotni o'qitishda raqamli texnologiyalardan foydalanish o'quvchilarning motivatsiyasi va o'quv samaradorligini oshirishda muhim ahamiyatga ega ekanligini tasdiqlaydi. Biroq, texnologiyalarni joriy etish o'qituvchilarning malakasini oshirish va infratuzilmani rivojlantirish bilan birgalikda amalga oshirilishi kerak. An'anaviy metodlarning samarasizligi o'qituvchilarning yangi yondashuvlarga moslashishdagi qiyinchiliklari bilan bog'liq. Shu bilan birga, loyiha asosidagi ta'lim va kommunikativ yondashuvlar o'quvchilarning ijodiy va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishda samarali ekanligi aniqlandi.

Xulosa

Xorijiy tillar, ona tili va adabiyot fanlarini o'qitishdagi muammolar o'quvchilarning motivatsiyasi, o'qitish metodlarining eskirganligi va texnologik imkoniyatlardan yetarlicha foydalanilmasligi bilan bog'liq. Ushbu muammolarni bartaraf etish uchun quyidagi takliflar keltiriladi:

Raqamli platformalar (Kahoot, Quizlet, Google Classroom) o'quv jarayoniga kengroq joriy etilsin.

O'qituvchilar uchun zamonaviy o'qitish metodlari bo'yicha doimiy malaka oshirish kurslari tashkil etilsin.

Loyiha asosidagi ta'lim va kommunikativ yondashuvlar o'quv dasturlariga integratsiyalashsin.

Ta'lim muassasalarida texnologik infratuzilma yaxshilansin.

Ushbu yondashuvlar o'qitish jarayonining samaradorligini oshirishga va o'quvchilarning intellektual rivojlanishiga hissa qo'shadi.

Adabiyotlar.

1. Farberman B.L. Ilg.,or pedagogik texnologiyalar. T.: 2001y.

2. Chang, S. C., & Hwang, G. J. (2018). Impacts of an augmented reality-based flipped learning guiding approach on students' scientific project performance and perceptions. *Computers & Education*, 125, 226-239.
3. Арипова М., Носирова Ш. Инглиз тилини ўқитишда замонавий педагогик технологиялардан фойдаланиш //Современное образование (Ўзбекистан). – 2014. – №. 2.
4. Olimov S.S. THE INNOVATION PROCESS IS A PRIORITY IN THE DEVELOPMENT OF PEDAGOGICAL SCIENCES. – 2021. 3. ОЛИМОВ Ш.Ш., ХОДЖИЕВА М. Ш. Возможности применения педагогических технологий в образовательном процессе //Молодежь и XXI век 2020. – 2020. – С. 228-231.
5. Kilichev B.E., Safarova M.Z. Bukhara region's typical toponyms transformed by means the names of nations. *International Scientific Journal TEORETICAL & APPLIED SCIENCE* p-ISSN: 2308-4944(print) e-ISSN: 2409-0085 (online) Taraz. 2021 <http://T-Science.org>
6. Yo'ldoshev J.G.,. Yangi pedagogik texnologiya yo`nalishlari, muammolari, yecimlari //Xalq ta'limi, 1999, № 4. B.4-11.